

**Монголын шүдний
эмнэлгийн халдварын
сэргийлэлт хяналтын
асуудалд**

**Б.Амарсайхан²
М. Энхтайван¹
2017.06.28**

fppt.com

Агуулга

1. Шинэчлэл
2. Шүдний эмнэлгийн халдварын эрсдэл
3. Стандарт урьдчилан сэргийлэлт
4. Орчны менежмент

fppt.com

Шинэчлэл

Монгол хэлний их тайлбар тольд

- шинэчлэл хийх, өөрчлөлт хийх
- дэвшилтэт зүйлийг орчин үеийн иргэншил, технологитой уяалдуулан хөгжүүлэх
- нийгмийн салбарт өөрчлөлт хийх

fppt.com

1. НАССалбарт халдвар хяналтын шинэчлэлийг Яагаад хийх болов?

2013 оны байдлаар эх сурвалжийн мэдээллүүдээс:

- 2011 оны эхний 9 сард бүртгэгдсэн ЭШХ-ын 17% нь шүдний эмнэлгийн үйл ажиллагаанаас
- 2012 онд ХӨСҮТ, ДЭМБ-аас хамтран “Улсын болон хувийн хэвшлийн шүдний эмнэлгүүдийн тусламж үйлчилгээний чанар, халдвар хяналтын дэглэмийн хэрэгжилтэнд хийсэн үнэлгээ”- нд “Шүдний эмнэлгүүдийн тусламж үйлчилгээний чанар, халдвар хяналтын өнөөгийн байдал туйлын хангалтгүй байна.” гэж дүгнэгдсэн.
- 2012 оны эхний 12 сард бүртгэгдсэн ЭШХ-ын 29% нь шүдний эмнэлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой.
- 2013 онд МХЕГ-аас улсын болон хувийн хэвшлийн шүдний эмнэлгүүдэд хийсэн хяналт, эрсдлийн үнэлгээнд 12% нь их эрсдэлтэй, 24% нь дунд эрсдэлтэй, 64% нь бага эрсдэлтэй.

fppt.com

Шинэчлэлийг хийхийн тулд:

- 2013 оны 10 сард МШМХ-ны ерөнхийлөгчийн санаачилгаар Халдвар хяналтын зөвлөл байгуулсан.
- НАССалбарын үйл ажиллагааны халдвар хамгааллыг сайжруулах, мэргэжилтнүүдээ хамгаалах, үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлыг хангуулах, олон улсын жишигт ойртуулсан стандарт урьдчилан сэргийлэлтийн дадал хэвшүүлэх хариуцлагатай, үүрэг даалгавар байсан.
- Өнөөдөр 4 жилийн өмнөхийг эргэн харахад энэ үүрэг даалгавар хэцүү, бэрх ажлын эхлэл байсан ч цаг үеэ олж мэдэрсэн, салбарын нэн тулгамдсан ажлуудын нэг байсан.

fppt.com

2. Шүдний эмнэлгийн халдварын эрсдэл

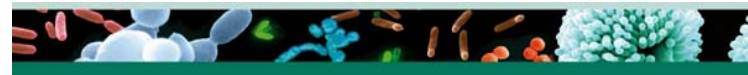
Халдвар хяналтын зорилго

- Аюулгүй, эрүүл ажлын орчинд ажиллах
 - Халдварын тархалтыг бууруулах
 - Ажлын байранд халдварын эрсдэлийг үнэлэх

Эрсдлийг тодорхойлох

Шүдний эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний төрлүүд

Энгийн зөвлөгөө өгөх

Шүдний эмчилгээ, гажиг засал, согог засал, мэргэжлийн урьдчилан сэргийлэх ажилбарууд

Шүд авах

Амны хөндийн мэс засал

- Арьс, салст, ясанд нэвтэрэх ажилбарууд болон биед ил байгаа шарх цус болон биеийн шингэнтэй харьцахад онцгойлон анхаарах (цус, шүлс, биеийн шингэн, эд, эс гэх мэт.)

Товчхондоо...

- Шүдний эмнэлэг нь олон төрлийн нарийн багаж хэрэгслэлээр яс, цус, шүлс, биеийн шингэнтэй харьцаж мэс заслын болон төрөлжсөн тусламж үйлчилгээг үзүүлдэг.
- Шүдний үзлэгийн багаж хэрэгслэл нь эмчилгээний явцад арьс салстыг нэвтэрч ясанд хүрч байдаг ба шүлс, цус, биеийн шингэнтэй харьцдаг.
- Олон төрлийн нарийн, хэмжээстэй, хурц үзүүртэй, багаж хэрэгсэлтэй ажилладаг.
- Эмнэлгийн орчин халдварай орчин байдаг.
- Эмнэлгийн ажилтан халдварын эрсдэлийг үнэлж, өөрийгөө болон үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлыг хангах
- Тухайн шүдний эмнэлгийн халдвар хамгаалал, халдваргүйтгэлийн дотоод журам, зааварчилгааг хэрэгжүүлдэг байх нь маш чухал

Шүдний эмнэлгийн орчны нянгийн халдвар

- Шүдний эмнэлэг нь халдвартай орчин байдаг.
- Амны хөндий, залгиурын эмгэг төрөгч нян, бактери
 - Group A streptococcus
 - Staphylococcus aureus
 - Haemophilus influenzae
 - Meningococcal disease
- Вирусын халдварууд
 - Herpes simplex
 - Hepatitis B and C
 - HIV
- Мөөгөнцөрийн халдвар
 - Candida albicans
- Идээрүүлэгч нянгийн гаралтай амьсгалын доод замын халдвар
 - Streptococcus pneumoniae
 - Mycobacterium tuberculosis

Олон төрлийн, нарийн ажиллагаатай, үзүүртэй багаж хэрэгсэл

Хөдөлгөөнгүй багаж хэрэгсэл
(цахилгаанаар ажилладаггүй)

Хөдөлгөөнт багаж хэрэгсэл
(цахилгаан эх үүсвэрээр ажилладаг)

Агаарт халдвар дамжих зам

Агаар дуслын замын халдвар

Système de refroidissement des PIR

Risque infectieux en médecine et chirurgie bucco-dentaire - A.M.Musset, L.Brisset - CHRU Strasbourg

Дуту ариутгасан багажнаас халдвар авах эрсдэл

- Ариутгаж дахин ашиглах багаж хэрэгсэл
 - For example: нарийн хийцтэй, олон эд ангиас бүрдсэн. Цэвэрлэж, халдваргүйтгэхэд төвөгтэй. Төхөөрөмж нь сувагтай.

- Виофилм үүсэх эрсдэл
- Багаж төхөөрөмж нь халдвар үүсгэх эрсдэл дагуулж байдаг.

Тулгарч буй гол эрсдэл: цусаар дамжих халдвар

- Шүдний тусламж үйлчилгээний ажилбаруудын 45% нь цустай харьцдаг ба цусанд хүрэх шалтгаан болдог.
 - Элэгний вирус нь хатаасан цусанд долоо хоног, амьгүй гадаргуу дээр нь хэд хэдэн өдөр амьдрах чадвартай. Гадаргуугаас вирусны халдвар авах эрсдэл байдаг.
- Шүдний тусламж үйлчилгээний ажилбаруудын 79% д хурдан эргэлтэт, хөдөлгөөнтэй багаж хэрэгсэл ашигладаг (жич: хурдан эргэлтэд багаж хэрэгсэл тогтоогч)
 - Эргэлтэт багаж хэрэгсэл нь нарийн төвөгтэй, олон хэсгээс бүрддэг, иж бүрдэл багаж хэрэгсэл
 - Задлаж цэвэрлэхэд төвөгтэй учраас зааварчилгааны дагуу цэвэрлэж, халд.ариут.
- Ⓞ Европд хийсэн судалгаагаар хурдан эргэлтэт багаж хэрэгслэлийн ариутгал байхгүйгээс шалтгаалж 1 жилд дараах халдвар гарсан байна.
 - ХДХВ халдварын тохиолдол - 1
 - Элэгний С вирусны халдварын тохиолдол - 2
 - Элэгний В вирусны халдварын тохиолдол - 200

According to the InVS analysis report on the risk of infection associated with non sterilisation of (RIH) between each patient in dental surgery (15 May 2009)

3. Стандарт урьдчилан сэргийлэлт

Халдвар авахаас сэргийлэх

Халдвараас яаж сэргийлэх ?

- Сургалт мэдээллээр хангах
 - Эмнэлгийн стандарт зааварчилгааг баримтлах
 - Батлагдсан зааварчилгаа журмын дагуу ажиллах
 - Дархлаажуулалт хийлгэх
 - Хамгаалах хэрэгсэл хэрэглэх
-
- Өвчтөнг үзлэгт бэлтгэхдээ халдваргүйжүүлэх дүрмийг дагаж мөрдөх
 - Гадаргууг зөв үнэлж, халдваргүйтгэх, хяналт хийх

Ministry of Health and Solidarity, *Guide for the prevention of infections related to care in dental surgery and stomatology*, Second edition, July 2006

Ажлын дүрэмт хувцас, хамгаалах хувцас

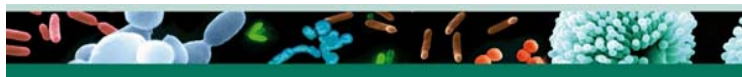

Агаар дуслаар тархаж байгаа халдвараас хамгаалах

Etat d'une visière après détartrage

Risque infectieux en médecine et chirurgie bucco-dentaire - A.M.Musset, L.Brisset - CHRU Strasbourg

Гадаргуун халдварыг үнэлж, хамгаалалт хийх, халдваргүйтгэх

Гадаргуугийн хамгаалалтын наалт

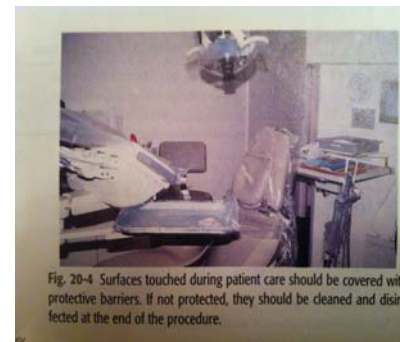

Fig. 20-4 Surfaces touched during patient care should be covered with protective barriers. If not protected, they should be cleaned and disinfected at the end of the procedure.

Ус, хий, агаарын хоолойн хамгаалалтын наалт, уут

Fig. 20-6 Tube socks provide barrier protection for difficult-to-clean areas. (Courtesy Cersul)

4. Орчны менежмент:

Орчин ба эмнэлзүйн гадаргуу

- Зорилго
 - Шүдний төхөөрөмжийн усны шугамд өдөр дутам халдваргүйтгэл, хяналт хийх (аэрозолыг бууруулах, ам зайлагч, сорогч, хаалт гэх мэт)
- Журам
 - Шүдний төхөөрөмжийн гадаргууг цэвэр байлгахад оршино.
 - Шүдний креслийн ус хийн шугам хоолойг өдөр дутам цэвэрлэх нь хойшлуулашгүй чухал асуудал. (ус хийн шугам хоолойн гадар, дахин хэрэглэгдэх ус хийн хошуу, усны сав гэх мэт)
 - Креслын эргэн тойрныг цэвэрлэж халдваргүйжүүлэхэд хамгийн багадаа 5-аас доошгүй минут зарцуулах.
 - Өвчтөн бүрт эргэлтэд багажийг солино. Эргэлтэд багажийг угсарсаны дараа болон ажилбар эхлэхийн өмнө усыг шүршиж байх. (үзлэг дууссаны дараа эргэлтэд багажны усыг 20 - 30 секунд шүршинэ. Хурдан эргэлтэд цэвэр багаж хэрэгслэлийг үйлчлүүлэгчийн өмнө үзүүлж, угсарч байна).

Шүдний төхөөрөмж ба усны чанар

- Суурин төхөөрөмж нь усны системтэй холбогддог шугам хоолоотой (сандал, тавиур, багаж хэрэгсэл тогтоогч, гэрэл, сорох, хөдлөх хэсэгтэй).
- Төхөөрөмжийн шугам хоолойн ус нь уух усны системтэй, усны нөөц савтай, тусгай усан сантай холбогдож ажилладаг.
- Шугам хоолойн усны чанар муудаж 10^4 - 10^5 CFU хэтэрсэн тохиолдолд усанд (*Legionella* sp., a typical mycobacteria гэх мэт) бичил биетэн үржих боломжтой болдог.

Сорох системийн халдваргүйтгэл

- Хий, усны хошуу
 - Агаарт халдвар тардаг учраас соруулдаг.
 - Өдөр бүр шугам хоолойг халдваргүйжүүлж, дараа нь заавал цэвэр усаар зайлж байх
 - Нэг удаагийн
- Усны эргэлдэх системд халдвар тархах:
 - Эргэлтэй багаж ажиллаж байгаа учраас халдвар дамжих магадлалтай.

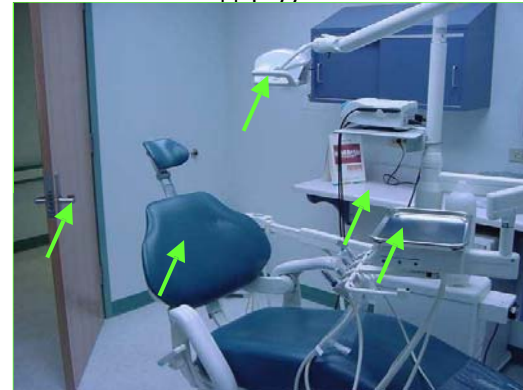

Гадаргуун халдваргүйтгэл

- Зорилго
 - Халдвар тархах эрсдлийг багасгах
- Журам
 - Үзлэг хоорондын эмнэлзүйн гадаргуун цэвэрлэгээ ба халдваргүйтгэл
 - Тухайн эмнэлгийн ахуйн гадаргуун өдөр бүрийн арчилгаа, цэвэрлэгээ
 - Агааржуулах систем: мэс заслын өрөө, ариутгалын өрөө
 - Үзлэгийн өрөө нь агааржуулалтын системтэй байх
 - Байхгүй тохиолдолд байгалийн болон механик агааржуулалтын системээр тогтмол агааржуулалт хийж, агаарын бохирдолыг бууруулах

Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн шүргэлцэх гадаргуу

Өрөөний ахуйн гадаргуу

Монголын Шүдний Мэргэжилтнүүдийн Холбооноос халдварыг бууруулах зорилгоор хийсэн ажлууд

- ЭМС-ын ХСХ-ын 187-р тушаалын 8-р хавсралтыг шинэчлэн боловсруулсан.
- НМХГ-тай удирдлагуудтай уулзаж, улсын болон хувийн хэвшлийн шүдний эмнэлгийн хяналт үнэлгээний журамд санал оруулсан.
- Койка-гийн төслөөр 2 жилийн хугацаанд 130 гаруй шүдний туслах мэргэжилтэнг бэлтгэн, ажлын байраар ханган ажиллуулж байна.
- НЭМГ-ын удирдлагын төлөөлөлтэй уулзаж, шүдний туслах мэргэжилтний албан тушаалыг шүдний эмнэлгүүдэд ажиллуулах зөвшилцөлд хүрсэн.
- МШМХ-той хамтран шүдний эмнэлгүүдийн ариутгал, халдваргүйтгэлийн АШТМ-ыг нэгдсэн журмаар боловсруулж, хэвлэлтэнд шилжүүлсэн.
- Орчин үеийн ариутгал халдваргүйтгэлийн бодис үйлдвэрлэдэг болон нийлүүлэгч 4 компанитай хамтран ажиллаж, сургалт зохион байгуулсан.
- Гадаадын Профессоруудыг оролцуулсан шүдний эмнэлгийн халдвар хяналтын сургалтыг 4 удаа зохион байгуулсан.
- ЭМХТ-өөс зохион байгуулдаг эмнэлгийн ариутгалын мэргэжилтэн бэлтгэх 3 сарын сургалтанд шүдний эмнэлгүүдийн мэргэжилтнүүдийг идэвхитэй хамруулан мэргэшүүлж, шүдний эмнэлгийн ариутгалын хэсэгт ажиллуулж байна.

Анхаарал тавьсанд
баярлалаа